

Kritiek 2015

Inleiding

Mijn kritiek op de kerk(leiding) betreft drie hoofdzaken: seksuele moraal, zondegezeur en gebrek aan spirituele voeding van de gelovige.

Maatschappelijke relevantie hoort daar ook bij maar ik heb daarmee te weinig ervaring, noch voldoende overzicht om daarin een bijdrage aan te bieden. Natuurlijk is het een goede zaak dat paus Franciscus ons rentmeesterschap van de aarde en de zorg voor de arme duidelijk noemt. Wat ik in dat kader me afvraag is of het wel te verantwoorden is om met geld geld te verdienen. Geld zie ik als een ruilmiddel in dienst aan elkaar, waaraan die hebberigheid geen deel heeft. Ik doel niet op rente voor geleend kapitaal e.d. maar valutahandel. Maar ik ben daarin niet voldoende thuis.

Ook wil ik benadrukken dat het mij niet gaat om aan de kaak te stellen maar om verbeteringen aan te reiken, want het gaat om iets kostbaars, Het Lichaam van Christus, dat (niet alleen) mij dierbaar is en waarvoor ik me graag jarenlang heb ingezet - nog. Misbruik komt daarom niet ter sprake; die smet is overduidelijk. Je hoopt dat wat is gebeurd niet waar is. Evenals 'curie'schandalen. Hetgeen nu ook niet wil zeggen dat wat ik hier aanroer mijns inziens slechts rimpels zijn. Het is ernstig, heel ernstig.

Zondegezeur

Ik herinner me dat bij de gedachten aan Michel van der Plas zomer 2015 een fragment van een interview werd gepresenteerd dat ca. een jaar daarvoor was opgenomen: een oude man die met een blijvend zonde-/schuldprobleem zat, op het einde van zijn leven. Een weduwe die geen steun van de kerk wilde, niet kon verdragen, omdat ze zich afvroeg waarom of waarin zij zich zondig moest weten. Iemand die geen vlieg kwaad kan doen zegt dat hij bij het 'mea culpa' in het begin van de Eucharistie beseft hoe zondig hij is. Ik herinner me het pekellijstje dat ik voor het biechten moest samenstellen om iets te kunnen belijden.

Iedereen kan voorbeelden aanhalen en ervaringen vertellen van het onvruchtbare schuldgevoel dat de kerkleiding heeft aangekweekt en men zal erkennen dat dat niet goed was, maar is dat wel voorbij?

- Als ik naar de kerk ga om Eucharistie te vieren en men begint met een driewerf "door mijn (allergrootste) schuld" - als zo erg is, zou je dan niet liever eerst gaan biechten? Anders is het schuldinflatie. En moet de voorganger bij de offerande het nog hebben over schuld? Ik denk dat een ander woord beter staat.

- Als ik vooral in de vastentijd in het getijdenboek lees waaraan ik deel heb - zonde, schuld, zondaars, onmacht, vijand, duisternis, blindheid, kwaad, tirannie, strik van den boze - komt de gedachte op dat ik mijn buurman maar ga vermoorden en vervolgens mijn buurvrouw verkrachten - dan heb ik tenminste een zonde gedaan. Iedere vrijdag psalm 52 moeten bidden - op zich staan daar heel mooie gedachten in maar ze zijn gerelateerd aan wat David presteerde. Zo'n schoft ben ik nou ook weer niet. Te zwaar geschut voor mijn beleving. Psalm 90 staat als eerste uitnodigingspsalm: met een stok achter de deur als je niet luistert: "nooit zullen ze binnengaan in Mijn rust". Goede morgen!

- Het meest veelzeggend vind ik wel de uitnodiging tot de Communie "Heer, ik ben niet waardig ...". De zaak nota bene wordt omgedraaid: de honderdman wilde Jezus uitnodigen (maar dat kon niet omdat hij zich als Jood zou verontreinigen). Bij de Communie nodigt Jezus ons uit: "neemt en eet". Dan geldt 'Zacheüs': "Zacheüs, als de sodamieter!" En Zacheüs kwam als de sodamieter; geen gezeur over waardigheid of zo. Alleen het idee al dat er van waardigheid sprake zou kunnen zijn! De kerkleiding ontnemt de gelovige zo de vreugde van je zonder meer welkom weten.

- Het tweede gebed van de kerk is begiftigd met zondaars (dit keer geen zondaressen). Alsof Maria niks beters doen heeft. Ik bid: "Heilige Maria, moeder van God, inspireer ons en sta ons bij ik iedere nood". Daarmee doe je haar meer recht. Als er een geïnspireerd was, is zij het.

Ik ben de laatste om te ontkennen dat er zondaars zijn, zonde en kwaad bestaan. Maar op die manier kweekt de kerkleiding geen vruchtbaar zonde- en schuldbesef. Ze stoot eerder af.

Seksuele moraal

Over huwelijksmoraal heb geschreven in twee artikelen: "*Natuurwet*" en "*Geldig ontbinden*". Het laatste is meer informatief, het eerste meer verantwoordend. In het kort komt het op het volgende neer.

Geslachtsgemeenschap op zich wordt (nu even niet gaan gillen) 'gerechtvaardigd' door de trits 'eros - philia - agapè', niet door het gericht zijn op nieuw leven. Gehuwden weten dat. Als er bedoeld nieuw leven uit voortkomt is dat een extra, binnen het huwelijk een 'voltooing'. Er zijn intussen genoeg gehuwde kerkelijke vaklieden en verstandige huismoeders die in staat zijn de huwelijksmoraal vast te stellen. De kerkleiding hoeft zich niet met de huwelijksbeleving te bemoeien zolang recht en menswaardigheid niet in het geding zijn, maar het aanreiken van een ideaal en sacramentele beleving binnen de Kerk is haar wel eigen.

Als een geldig gesloten kerkelijk huwelijk helaas toch vast is gelopen, houdt de kerkleiding vast aan de onverbreekbaarheid daarvan maar denkt toch barmhartig te zijn voor de gescheidenen: "De kerk heeft je

lief". ! Volgens de aanbeveling van de laatste bisschoppenconferentie zouden gescheiden hertrouwen toch nog te Communie mogen gaan. Waarmee de kerkleiding in een spagaat terecht kwam van leer enerzijds en het leven anderzijds in een poging om de realiteit te benaderen. Als de liefde voor elkaar is vastgelopen, functioneert het sacrament niet meer. De oplossing is dat geldig ontbinden mogelijk is volgens het evangelie. De betreffende tekst in Mt is - je gelooft je ogen niet - fout vertaald.

Een beroep op de bijbel inzake "*homoseksualiteit*" (artikel) is niet geldig omdat zij niet als menselijke aard daarin ter sprake komt. De Bijbel gaat over hetero's die homo doen, die hun ingeschapen aard verruilen. Voor de beleving van de homo geldt de trits 'eros - philia - apapè' ook. Voor de visie en de houding van de kerkleiding inzake de homo's kan ik bepaald niet begrip opbrengen. Heeft de Schepper hen verkeerd geschapen?

Gebrek aan Spiritualiteit

Twee onderdelen: vasthouden aan de maagdelijke geboorte en de uitvoering van de Eucharistie. Daarover ook weer twee artikelen: "*Liever anders*" en "*Geboren uit de maagd Maria*" inzake het eerste onderwerp en "*Cruciaal*" en "*Te beleven*" inzake het tweede. De eerste zijn grondiger dan de tweede.

Samengevat: vasthouden aan de maagdelijke geboorte zet Jezus, Maria en Jozef apart. Geen mens die dat gelooft. Heeft God een wonder nodig? Terwijl de vraag terecht is 'wanneer heb je meer 'gehalte' aan incarnatie: als Jezus de natuurlijke zoon van Jozef en Maria is of als hij op onnatuurlijke wijze is ontstaan in de schoot van Maria?'. Daarbij gaat het om 'wat heb je er aan?' De vervolgvraag is 'kan het?' Ja, het kan want de Joden dachten toen dat het zaad van de man de volledige mens 'in nuce' bevatte en de moederschoot alleen een soort broedstoof was. Dus kon Jozef niet de vader van Jezus zijn, want hij was een mens en Jezus was/is God. Wij weten ca. 150 jaar hoe de biologie in elkaar zit en dat het kind een derde, eigenstandig wezen is waarin "De Volheid geheel heeft kunnen wonen". Dan staan Jezus, Maria en Jozef niet meer apart en komt goddelijke aanwezigheid wel heel kortbij in onze menselijke natuur. Durf je het aan?

Over de uitvoering van de Eucharistie: waarom loopt het kerk'bezoek'(!) zo terug? Omdat er niks te beleven valt! Be-leven in de betekenis van be-ademen, eigen inbreng; de priester doet het. Wat doet de gelovige nou zelf actief typisch eucharistisch? (dus niet receptief) Niks.

Wezenlijk is dat de Gemeenschap haar sacrament viert, onder 'aanvoering' van de be-Ambte, als Kerk 'gelegitimeerd' door hem. Daarbij gaat het om vier 'stappen': iedere gelovige legt zijn/haar hostie op een schaal met haar/zijn eigen dankaanbod (Eucharistie is primair danken), de be-Ambte maakt dat met het zijne tot dankaanbod van de Kerk, dat aanbod ("beadem met Uw Geest *deze* gaven opdat zij ..") wordt in de consecratie verbonden met het dankaanbod van Jezus en het geheel wordt "door Hem en met Hem en in Hem" aangeboden aan de Vader. Waarna meteen en zonder meer de Communie volgt op uitnodiging van Zijn "neemt en eet". Is er meer mogelijk ?

Ja, de Stille er na.

Het klinkt oneerbiedig maar de uitvoering van de Eucharistie heeft meer van het afwikkelen van een programma, een opvoering van een stuk dan van een intense persoonlijke en gemeenschappelijke beleving. Na de emancipatie van 'wij katholieken' begon, na Vat II, in de zeventiger jaren de emancipatie van het individu. En de leegloop in de kerk. Ik denk (!) nu (!) dat het ontbreken van geestelijke voeding, Spiritualiteit, daartoe heeft bijgedragen. Als daarin wél was voorzien, was het individu binnen de Gemeenschap redelijkerwijs wel tot zij recht gekomen.

Conclusie

Als ik dat bovenstaande overzie en goed inschat – is het dan vreemd dat men 'dag met het handje' zwaait? Ik zie het donker in met de kerk. De grijze koppeltjes gaan ook een keer dood. En als we niks doen, stonden we erbij en keken er naar. En hebben het nakijken. De enige oplossing die ik zie is dat men kundig met frisse jongeren, neuroloze waaghalzen en dwangvrije vernieuwers fundamenteel van voor af aan herbegint met geloofsleer en geloofsbeleving. Van voor af aan: ik besta en ik wil wat - hoe komt dat? en wat? Dan verwerft men kennis.

Piet Goris

Epe, Kerstmis 2015 – 29 juni 2018 *

Piet Goris (1929) doctoraal theologie KTU 1990

is 26 jaar als vrijwilliger actief geweest in de Martinusparochie te Epe op het terrein van catechese, pastorale zorg en liturgie.

Hij is de auteur van "Boek over Geloof"; zie www.overgeloof.info

Postadres: Schotakker 42 8162JE Epe Nederland

Email: boekovergeloof@kpnmail.nl

De links naar de genoemde artikelen staan met de betreffende naam op www.overgeloof.info